

ULOGA STRUČNOGA KNJIŽNIČARSKOG DRUŠTVA DANAS

THE ROLE OF A PROFESSIONAL LIBRARY ASSOCIATION TODAY

Aleksandra Horvat
Filozofski fakultet Zagreb
ahorvat@ffzg.hr

Marijana Mišetić
Filozofski fakultet Zagreb
mmisetic@ffzg.hr

UDK / UDC 061.23:02
Stručni rad / Professional paper
Primljeno / Received: 15. 11. 2012.

Sažetak

Rad donosi uvodno izlaganje s 38. skupštine Hrvatskoga knjižničarskog društva. Iznoseći povijesni pregled djelovanja i iskustava Hrvatskoga knjižničarskog društva, kao i njegove današnje prioritete i aktivnosti, rad analizira ciljeve i zadaće stručnoga knjižničarskog društva danas, u uvjetima velikih promjena u društvu, uzrokovanih prvenstveno novim tehnologijama i globalizacijom, te razloge koji trebaju poticati knjižničare da se uključe u rad stručnoga knjižničarskog društva, u okolnostima u kojima i same knjižnice bitno mijenjaju ciljeve i zadaće kako bi prilagodbom osigurale opstanak što su ga neka predviđanja dovela u pitanje.

Ključne riječi: Hrvatsko knjižničarsko društvo, knjižničarsko društvo, zadaće knjižničarskog društva, knjižničarska struka

Summary

The paper presents the opening speech from the 38th General Conference and Assembly of the Croatian Library Association. Giving a historic overview and presenting the experience of the Croatian Library Association, as well as its contemporary priorities and activities, the paper analyzes the goals and tasks of professional library associations today, in modern society which is going through great changes caused primarily by the new technologies and globalization. Furthermore, it questions which reasons should motivate librarians to engage in the work of professional library associations, in the environment in which the libraries themselves are substantially changing their goals and tasks in order to secure their survival, which was seriously questioned by some recent theories.

Keywords: Croatian Library Association, library association, library association tasks, library profession

Uvod

Brojne i znatne promjene u današnjem društvu, uzrokovane prvenstveno novim tehnologijama i globalizacijom, zahtjevima tržišta i pritiskom politika s posljedičnom povećanom mobilnošću i migracijama stanovništva, utječu i na promjene ciljeva i zadaća knjižnica, koje treba prilagoditi promjenama u okruženju uvođenjem novih tehnoloških aplikacija, traženjem i privlačenjem novih korisnika, stvaranjem primjerenijih i privlačnijih prostora i uspostavljanjem novih službi i usluga.

Što bi, pak, u tom promijenjenom svijetu trebalo činiti stručno knjižničarsko društvo i koje su njegove zadaće danas, te koji razlozi trebaju poticati knjižničare da se uključe i sudjeluju u radu stručnoga knjižničarskog društva?

Uloga i budućnost knjižničarskih društava iznimno je aktualna tema. Predkonferencija IFLA-ine Sekcije za upravljanje knjižničarskim udruženjima (MLAS – Management of Library Association Section), održana od 7. do 9. kolovoza 2012. u Kraljevskoj knjižnici u Haagu, u prigodi obilježavanja stote obljetnice nizozemskoga knjižničarskog društva,¹ te u suradnji s IFLA-inim programom *Stvaranje jakih knjižničarskih društava* (BSLA – Building Strong Library Associations), bila je posvećena upravo temi budućnosti

¹ Nizozemsko knjižničarsko društvo osnovano je 1912. kao Nederlandse Vereniging van Bibliotheecarissen en Bibliotheekambtenaren (NVB). Od 1999. djeluje pod nazivom Nederlandse Vereniging voor Beroepsbeoefenaren in de bibliotheek-, informatie- en kennissector (NVB).

knjižnica te uloži i budućnosti stručnih knjižničarskih društava u promicanju utjecaja informacija na gospodarstvo i društvo u cjelini.²

Iz povijesti Hrvatskoga knjižničarskog društva

Knjižničarsko društvo strukovna je udruga koja okuplja članove u svrhu razvoja i unapređivanja knjižničarske djelatnosti. Hrvatsko knjižničarsko društvo, osnovano 1940. godine kao Hrvatsko bibliotekarsko društvo, od svojega je osnutka bilo posvećeno brizi za izobrazbu knjižničara, zagovaranju knjižničarstva kao zasebne struke, te promicanju knjižničarskih vrijednosti, tema i interesa. Brizi za usvajanje značajnih stručnih znanja i profesionalnosti u djelovanju, Hrvatsko će knjižničarsko društvo ostati posvećeno do danas.

Hrvatsko knjižničarsko društvo djeluje na promicanju i unapređivanju knjižničarske struke i na njezinom predstavljanju u javnosti, sudjeluje u predlaganju i donošenju zakonskih propisa u knjižničarstvu, zalaže se za strukovni integritet knjižničnih djelatnika, potiče osnivanje i razvitak svih vrsta knjižnica, osigurava slobodan protok informacija i svima jednak pristup građi i informacijama, zastupa pravo korisnika knjižničnih usluga i službi na slobodan i jednak pristup građi i informacijama, promiče opću pismenost te širi svijest o potrebi čuvanja kulturne baštine i sudjeluje u njezinoj zaštiti.³

Izražavanje zamisli i stavova usmjerenih k dobrobiti knjižničarske struke i knjižničara kao stručnog djelatnika u Hrvatskoj živo je još od prvih desetljeća 19. stoljeća. Isprva pretežno muška struka, knjižničarstvo se otvara i ženama početkom 20. stoljeća. Mirujući za vrijeme Drugoga svjetskog rata, Hrvatsko bibliotekarsko društvo 1948. godine počinje aktivno djelovati i povećavati svoje članstvo, te mijenja naziv u Društvo bibliotekara Hrvatske.

Njegova prva redovita godišnja skupština održana je 18. rujna 1949. godine u prostorijama Gradske knjižnice u Zagrebu.⁴ Jedan od zaključaka te skupštine bio je da Odbor Društva pokrene izdavanje znanstvenog i stručnog časopisa. Pod nazivom Vjesnik bibliotekara Hrvatske, prvi broj toga časopisa bit će objavljen godinu dana kasnije.

² The Future of Information and Library Associations : NVB/IFLA Satellite Conference, The Hague, 8-9 August 2012 [citirano: 2012-10-13]. Dostupno na: <http://www.nvb100.nl/ifla-satellite-meeting/>

³ Hrvatsko knjižničarsko društvo : Poslanje [citirano: 2012-10-13]. Dostupno na: http://www.hkdrustvo.hr/hr/o_nama/poslanje/

⁴ Živković, Daniela. Osnutak i prve godine rada : pogled u arhivu. // Hrvatsko knjižničarsko društvo : 14. 3. 1940.-14. 3. 2000. : spomenica / [ur. Daniela Živković u suradnji s Aleksandrom Horvat i Aleksandrom Malnar]. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2000. Str. 12.

Također, prva redovna skupština donosi i smjernice rada Društva bibliotekara Hrvatske, a uskoro se, 1950. godine, osniva i prvo stalno stručno tijelo, Sekcija za pučke knjižnice.

Tijekom sljedećih godina, osnivaju se povjereništa Društva bibliotekara Hrvatske u Zadru, Rijeci, Varaždinu, Dubrovniku, Splitu, Osijeku, Puli i Karlovcu, iz kojih će s vremenom proisteći današnja regionalna knjižničarska društva. Održavaju se stručni sastanci, predavanja, tečajevi i savjetovanja, namijenjeni stjecanju stručnih znanja i podizanju razine strukovnog djelovanja.

Društvo bibliotekara Hrvatske svoje aktivnosti usmjerava na nekoliko područja važnih za knjižnice. Na prvom je mjestu knjižnično zakonodavstvo. Prvi *Zakon o bibliotekama*, koji će postaviti temelje suvremenog knjižničarstva i posebice omogućiti osnutak i razvoj narodnih knjižnica u Republici Hrvatskoj, bio je donesen 1960. godine, a slijede ga *Zakon o bibliotečnoj djelatnosti i bibliotekama* iz 1973. godine, te današnji *Zakon o knjižnicama* iz 1997. godine. Društvo aktivno sudjeluje u izradi standarda za različite vrste knjižnica te izrađuje niz podzakonskih akata za potrebe knjižnica i knjižničnih službi.

Drugo važno područje aktivnosti, obrazovanje je i usavršavanje knjižničara. Društvo bibliotekara Hrvatske organizira tečajeve, priprema kandidate za stručne ispite, organizira savjetovanja i konferencije, zastupajući samostalnost knjižničarske struke temeljenu na sustavnom i ciljanom obrazovanju, te sudjeluje u izradi nacrtu prvoga hrvatskog studijskog plana i programa za potrebe sveučilišnog studija knjižničarstva na Sveučilištu u Zagrebu.

Tijekom desetljeća, Društvo bibliotekara Hrvatske intenzivira svoj rad na organiziranju stručnih skupova, skupština, radionica, seminara, savjetovanja i tematskih konferencija, a u sklopu svoje nakladničke djelatnosti, osim Vjesnika bibliotekara Hrvatske, objavljuje priručnike, pravilnike, zbornike radova, prijevode te različite monografske publikacije.

Ostvaruje zapaženu suradnju sa srodnim udrugama u zemlji i inozemstvu, posebice u sklopu IFLA-e, na čijim zasjedanjima hrvatski predstavnik djeluje od 1949. godine. Godine 1954., Zagreb i Društvo bibliotekara Hrvatske domaćini su 20. zasjedanja IFLA-e.

Društvo bibliotekara Hrvatske 1971. godine mijenja naziv u Hrvatsko bibliotekarsko društvo, a 1998. godine u Hrvatsko knjižničarsko društvo.

Od osnutka, predsjednici Hrvatskoga knjižničarskog društva bili su: Matko Rojnić, Branka Hergešić, Jelka Mišić, Branko Hanž, Višnja Vuković, Aleksandar Stipčević, Vera Mudri-Škunca, Veselko Velčić, Mira Mikačić, Dora Sečić, Anisja Čečuk, Srećko Jelušić, Aleksandra Horvat, Dubravka

Kunštek, Dubravka Stančin-Rošić, Alemka Belan-Simić, Zdenka Sviben i Marijana Mišetić.

Povodom 60. obljetnice osnutka Hrvatskoga knjižničarskog društva, objavljena je spomenica Hrvatskoga knjižničarskog društva.⁵

Struktura i aktivnosti Hrvatskoga knjižničarskog društva

Tijekom vremena, Hrvatsko se knjižničarsko društvo profiliralo kao krovna udruga regionalnih knjižničarskih društava, čiji su predsjednici članovi Glavnoga odbora Hrvatskoga knjižničarskog društva, dok predsjednici njegovih stručnih tijela, današnjih sedam sekcija (Sekcija za bibliografsku kontrolu, Sekcija za narodne knjižnice, Sekcija za obrazovanje i istraživanje, Sekcija za školske knjižnice, Sekcija za upravljanje i tehnologiju, Sekcija za visokoškolske i specijalne knjižnice te Sekcija za zbirke i službe) koje okupljaju dvadeset i sedam komisija i osam radnih skupina, čine Stručni odbor Hrvatskoga knjižničarskog društva.

Statut Hrvatskoga knjižničarskog društva donesen je 2002. godine. Uz Glavni odbor, tijela su upravljanja Hrvatskoga knjižničarskog društva Izvršni odbor i Nadzorni odbor, te najviše tijelo upravljanja, Skupština Hrvatskoga knjižničarskog društva.⁶

Hrvatsko knjižničarsko društvo ustanovilo je tri strukovna priznanja: *Kukuljevićevu povelju*, koju dodjeljuje od 1968. godine, nagradu "Eva Verona", koju dodjeljuje od 1998. godine, te priznanje "Knjižnica godine", koju dodjeljuje od 2012. godine.

Hrvatsko knjižničarsko društvo kao stručno društvo knjižničara koji su to po zvanju i praksi, djeluje u pravcu promicanja struke i stručnog obavljanja djelatnosti, stručno usavršava, potiče učenje, kulturu rada i izvrsnosti. Ono predlaže standarde djelatnosti, objavljuje publikacije i dokumente, izgrađuje stavove, oblikuje mišljenja, podastire izvješća, daje stručnu ekspertizu, potiče i gradi partnerstva i zajedništvo, širi prostor djelovanja struke, nagrađuje i daje priznanja, sve kako bi usprkos sve složenijim okolnostima djelovanja knjižničarska djelatnost i knjižničari zadržali najveću moguću razinu praktičnoga strukovnog djelovanja.

⁵ Za više informacija o povijesti Hrvatskoga knjižničarskog društva, v.: Hrvatsko knjižničarsko društvo : 14. 3. 1940.-14. 3. 2000. : spomenica / [ur. Daniela Živković u suradnji s Aleksandrom Horvat i Aleksandrom Malnar]. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2000.

⁶ Hrvatsko knjižničarsko društvo : Statut [citirano: 2012-10-13]. Dostupno na: <http://www.hkdrustvo.hr/hr/statut/>

Od vremena osnutka Hrvatskoga knjižničarskog društva, promijenile su se mnoge okolnosti stjecanja formalnog obrazovanja za rad u knjižnici. Knjižničarstvo kao struka prošlo je put povezivanja s različitim područjima znanosti: od tradicionalno i očekivano humanističkih znanosti, posebice književnosti, preko društvenih znanosti, upravljanja, informacijskih, računalnih znanosti i komunikologije.⁷ Nadalje, učenje za potrebe rada u knjižnici, za potrebe stručnog napredovanja i tržišta rada proteglo se na cijeli radni vijek. Također, višestruko se intenzivirala djelatnost organiziranja stručnih skupova kao i nakladnička djelatnost za potrebe struke.

Uloga knjižničarskog društva danas

Od svog osnutka usmjereno prema osamostaljivanju, afirmiranju i unapređivanju knjižničarstva, danas Hrvatsko knjižničarsko društvo djeluje na četiri, za knjižničarsku, ali i svaku drugu struku, važna područja i u njima ima temeljnu i nezaobilaznu ulogu. To su informiranje i izobrazba, kritička analiza i prosudba, zastupanje strukovne zajednice i motiviranje. Hrvatsko knjižničarsko društvo obrazuje, promišlja, zastupa, zagovara i motivira.

Protok vremena i novo tehnološko, ekonomsko i socijalno okruženje i okolnosti nijednu od ovih uloga ne dokidaju nego, naprotiv, pred svaku od njih stavljaju nove izazove, ali i nove mogućnosti.

Na polju obrazovanja, uloga stručnoga knjižničarskog društva i dalje je nezamjenjiva, jer pravodobno i pouzdano informiranje i briga za trajno stjecanje, dijeljenje i usavršavanje znanja, temeljni su za opstanak svake struke.

Bez obzira na učinkovitost obrazovnog sustava, rad u stručnim tijelima strukovnog udruženja potvrda je stvarne i uspješno obavljene preobrazbe iz studenta u stručnjaka, predstavlja stvarni ulazak u struku i ukazuje na uspješnost u bavljenju djelatnošću. U vremenu brzog zastarijevanja znanja, rad u stručnom knjižničarskom društvu stalno uključuje znanje stečeno tijekom studija, u radu i iskustvom, kombinirajući pritom formalne i informalne vidove učenja. Bitno olakšava stručno usavršavanje i održavanje razine znanja, te pospješuje ostvarenje stručnih i osobnih mogućnosti. Dok zahtjevi radnog mjesta, posebice uz usitnjenost radnih postupaka i zadataka nužno ne optimiziraju mogućnosti zaposlenika, uza slobodan izbor raznolikih područja i tema

⁷ Horvat, Aleksandra. Cjeloživotno učenje knjižničara u Hrvatskoj : stanje i mogućnosti. // Cjeloživotno učenje knjižničara : ishodi učenja i fleksibilnost / urednice Aleksandra Horvat, Dijana Machala. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2009. Str. 23.

stručnog interesa, oblika rada i metoda djelovanja, rad u stručnom knjižničarskom društvu omogućuje povezivanje stručnih i osobnih kompetencija i preferencija, pa time olakšava usavršavanje te lakše i češće rezultira uspješnim stručnom djelovanjem.

Rad u stručnom knjižničarskom društvu pruža mogućnost stvaranja strukovnih veza, utemeljenih na zajedničkim stručnim interesima i zajedničkom radu te mogućnost upoznavanja iskusnih kolega i stručnjaka kao i primjera dobre prakse, što poticajno djeluje na usvajanje novih informacija i znanja te na izvrsnost u djelovanju. Svako stručno knjižničarsko društvo ima svoje strukovne autoritete. Mogućnost zajedničkog rada s njima, svakomu mladom stručnjaku širi vidike, osnažuje i daje osjećaj važnosti u radu.

Zaključno, obrazovni vid rada u stručnom knjižničarskom društvu potiče i motivira na vjerodostojno i etično postupanje, na učenje, na održavanje i razvoj stručnog integriteta.

Drugo važno područje djelovanja stručnoga knjižničarskog društva, kritička je prosudba, vrednovanje i javna rasprava. U vremenu sve češćeg napuštanja kritičkog promišljanja u korist tržišta, političkog kompromisa ili čak tehnološkog diktata, stručno knjižničarsko društvo i dalje promišlja i daje stručnu prosudbu o različitim temama koje zanimaju ili mogu zanimati stručnu zajednicu.

Knjižničarsko društvo potiče raspravu o aktualnom stanju, mogućnostima i perspektivama, uvijek i isključivo unutar granica struke, po pravilima struke i s akterima rasprave iz struke. Stručna društva nisu homogene zajednice i pretpostavljaju postojanje većeg broja stručnjaka različitih pogleda, a rasprave po pravilima struke ne favoriziraju partikularne interese, kojima se na osobnoj ili institucijskoj razini ponekad teško othrvati. Stoga stručna rasprava unutar knjižničarskog društva, oslobođena prividne demokratičnosti, rezultira pouzdanijim kritičkim uvidom i boljim stručnim rješenjima. To je iznimno važno jer promičući stručna rješenja, knjižničarsko društvo ne osnažuje samo djelatnost zbog vlastitog probitka, nego poboljšava i usluge koje struka pruža javnosti.

Svrha djelovanja stručnoga knjižničarskog društva nije samo dobrobit vlastite stručne zajednice ni zastupanje isključivo interesa knjižničara i knjižničarstva. Ono zastupa javni interes i javno dobro u sferi informacija, obrazovanja, kulture i znanosti. Stručno knjižničarsko društvo zastupa knjižnice i njihovo poslanje omogućivanja slobodnog protoka pouzdanih, vjerodostojnih i značajnih informacija i slobodan pristup i razmjenu znanja. Izjavu o prioritetima takvog djelovanja knjižnica i knjižničara priredila je IFLA-ina Komisija

za slobodan pristup informacijama i slobodu izražavanja (FAIFE – Committee on Freedom of Access to Information and Freedom of Expression) 1999. godine.⁸

Korjenite promjene u proizvodnji, obliku i načinu korištenja knjige, prava korisnika na pristup internetu, otvoreni pristup znanju, digitalizacija kulturnog nasljeđa, politika autorskih prava i čuvanje privatnosti korisnika u digitalnom okruženju, neke su od tema u kojima su javnost i javni interes središnji akteri, u koje stručna knjižničarska društva imaju najtočniji uvid i o kojima imaju najjasnije stavove. Govoreći o izazovima vremena, knjižničarsko društvo posebno je odgovorno za utvrđivanje odnosa knjižničarstva i tržišta, pri čemu se prioritetno i autonomno mora rukovoditi vrijednostima struke i općim dobrom.

IFLA je 2001. godine utvrdila prioritete struke u svrhu vođenja i razvoja IFLA-inih stručnih aktivnosti.⁹ Sekcija za upravljanje knjižničarskim udruženjima (MLAS) otada stupovima društvene odgovornosti stručnih knjižničarskih društava smatra prva četiri IFLA-ina prioriteta struke: podržati ulogu knjižnica u društvu, braniti načela slobodnog pristupa informacijama i slobodu izražavanja, poticati pismenost i čitanje te osigurati pristup informacijama. Djelujući u skladu s tim IFLA-inim prioritetima struke, stručno knjižničarsko društvo djeluje na dobrobit zajednice, na dobrobit demokratskih vrijednosti jednakosti, prava na obrazovanje, znanje i razvoj.

Stručno knjižničarsko društvo ima još jednu jedinstvenu zadaću. Ono treba biti predstavnik, zastupnik i zagovaratelj knjižničarske struke u javnosti te podizati svijest javnosti o ulozi i važnosti knjižnica i knjižničara u društvu. Govoriti u ime struke i promicati je izvan knjižničarskih krugova u javnosti, može samo knjižničarsko društvo. U tom djelovanju društvo kao zastupnik i zagovaratelj struke treba težiti interakciji i strateškom povezivanju s drugim srodnicima zajednicama, ali i ustanovljivanju načela, strategija, metoda i tehnika djelovanja u užem i širem okruženju.

⁸ IFLA Statement on Libraries and Intellectual Freedom [citirano: 2012-10-13]. Dostupno na: <http://www.ifla.org/publications/ifla-statement-on-libraries-and-intellectual-freedom>

⁹ IFLA's Professional Priorities [citirano: 2012-10-13]. Dostupno na: <http://archive.ifla.org/III/misc/pp1.pdf>

Hrvatsko knjižničarsko društvo ukorak s vremenom

Hrvatsko knjižničarsko društvo važnima smatra sve one aktivnosti koje naglašavaju ulogu knjižnica u kulturi, obrazovanju i znanosti, u vremenu kada ih ekonomska kriza i politički motivi mogu lako ugroziti, kao i spustiti dosegnute standarde struke.

Već krajem 1990-ih godina, iniciralo je niz aktivnosti usmjerenih na potvrđivanje društvene uloge knjižnica, posebnu važnost pridajući osiguravanju slobodnog pristupa informacijama.

Godine 1998., osnovalo je Komisiju za slobodan pristup informacijama i slobodu izražavanja, a 2000. godine Vjesnik bibliotekara Hrvatske posvetio je svoj broj temi slobodnog pristupa informacijama.¹⁰ Iste je godine Hrvatsko knjižničarsko društvo iniciralo održavanje godišnjeg skupa *Okruglog stola o slobodnom pristupu informacijama*, čija će stalna tema biti slobodan pristup informacijama, a održavat će se u prosincu, kao trajni doprinos obilježavanju Međunarodnoga dana ljudskih prava. Od 2003. godine, u Hrvatskome knjižničarskom društvu djeluje i Radna grupa za javno zagovaranje. Djelujući u suradnji s Centrom za stalno stručno usavršavanje knjižničara (CSSU), članovi Radne grupe za javno zagovaranje održali su niz radionica o zagovaranju strukovnih interesa te predložili *Strategiju zagovaranja knjižnica* za razdoblje od 2008. do 2010., “kojom se želi aktivno utjecati na promjenu shvaćanja značenja knjižnica u društvu koje želi biti društvo znanja, kao i na promjenu opće percepcije knjižnica u javnosti”.¹¹

Edita Bačić i Alemka Belan-Simić, članice Radne grupe za javno zagovaranje, svojim su izlaganjem na 76. generalnoj konferenciji i skupštini IFLA-e u Göteborgu (Švedska) 2010. godine, dale zapažen prikaz iskustva i rada Hrvatskoga knjižničarskog društva na polju zagovaranja knjižnica i knjižničarstva kao nositelja trajnih društvenih vrijednosti te jednog od ključnih čimbenika društvenog napretka.¹²

U sklopu aktivnosti predloženih *Strategijom zagovaranja knjižnica* 2010. godine, započeto je i obilježavanje 11. studenoga, Dana hrvatskih knjižnica,

¹⁰ Slobodan pristup informacijama / ur. Alemka Belan-Simić, Aleksandra Horvat. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2000.

¹¹ *Strategija zagovaranja knjižnica*. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 51, 1/4(2008), 245-248 [citirano: 2012-10-13]. Dostupno na: [http://www.hkdrustvo.hr/datoteke/729/vbh/God.51\(2008\),br.1-4](http://www.hkdrustvo.hr/datoteke/729/vbh/God.51(2008),br.1-4)

¹² Bačić, Edit; Alemka Belan-Simić. National strategy for library advocacy in Croatia and ‘I have the right to know, I have the right to a library’ campaign [citirano: 2012-10-13]. Dostupno na: <http://www.ifla.org/files/hq/papers/ifla76/87-bacic-en.pdf>

u spomen na dan donošenja prvoga hrvatskog *Zakona o bibliotekama*. Obilježavanjem Dana hrvatskih knjižnica nastoji se usmjeriti pozornost struke, ali i pozornost ustanova, političkih aktera i šire javnosti, kako na povijesnu, nacionalnu i baštinsku, tako i na trajnu informacijsku, obrazovnu i kulturnu ulogu i značaj knjižnica u hrvatskom društvu.

U skladu s IFLA-inim prioritetima struke, Hrvatsko je knjižničarsko društvo 2010. godine pokrenulo i kampanju *Imam pravo znati, imam pravo na knjižnicu*.¹³ Njezini su ciljevi podizanje svijesti o ulozi knjižnica u društvu, poboljšavanje suradnje između knjižnica i šire javnosti, poboljšani pristup informacijama, stvaranje trajnih partnerstava u uspostavi knjižnica i knjižničnih usluga na čitavom području Republike Hrvatske, te davanje podrške donošenju *Nacionalne strategije razvoja knjižnica u Republici Hrvatskoj do 2015.*, dokumentu koji bi dugoročno usmjerio planiranje, izvođenje i razvoj knjižnične djelatnosti u Republici Hrvatskoj.¹⁴

U sklopu obilježavanja Dana hrvatskih knjižnica 11. studenoga 2012. godine i u istu svrhu promicanja uloge knjižnica i jačanja njihove vidljivosti u društvu, prvi je put dodijeljeno i priznanje "Knjižnica godine", za knjižnicu koja je u prethodnoj godini svojim inovativnim, ali i ustrajnim stručnim djelovanjem na polju obrazovanja i kulture postigla i održala visoku kvalitetu djelatnosti, osigurala stalne programe participiranja i uključenosti za svoju sredinu i izgradila prepoznatljivost i javnu vidljivost koje traju.

Zaključak

U svojoj 72. godini djelovanja, Hrvatsko knjižničarsko društvo svojim stručnim prioritetima nastoji slijediti IFLA-in globalni knjižničarski glas te svoje aktivnosti usmjeravati tako da podržavaju i čine vidljivijom ulogu knjižnica u društvu, brane načela slobodnoga pristupa informacijama i slobodu izražavanja, te potiču sve vrste pismenosti.

Rad u Hrvatskom knjižničarskom društvu uz protok vremena i promjene okruženja, s početnih interesa vezanih uz usvajanje stručnih znanja, stručnost

¹³ Hrvatsko knjižničarsko društvo : *Imam pravo znati, imam pravo na knjižnicu* [citirano: 2012-10-13]. Dostupno na: http://www.hkdrustvo.hr/pravo_na_knjiznicu

¹⁴ *Imam pravo znati, imam pravo na knjižnicu* : kampanja [citirano: 2012-10-13]. Dostupno na: http://www.hkdrustvo.hr/hr/pravo_na_knjiznicu/8

u djelovanju i zagovaranje strukovnih interesa, do danas nije izgubio na aktualnosti. On i dalje osigurava opstanak struke i njezin razvoj informiranjem i izobrazbom, kritičkom analizom i prosudbom, zastupanjem strukovne zajednice i motiviranjem.

LITERATURA

Bačić, Edita; Alemka Belan-Simić. National strategy for library advocacy in Croatia and 'I have the right to know, I have the right to a library' campaign [citirano: 2012-10-13]. Dostupno na: <http://www.ifla.org/files/hq/papers/ifla76/87-bacic-en.pdf>

The Future of Information and Library Associations : NVB/IFLA Satellite Conference, The Hague, 8-9 August 2012 [citirano: 2012-10-13]. Dostupno na: <http://www.nvb100.nl/ifla-satellite-meeting/>

Horvat, Aleksandra. Cjeloživotno učenje knjižničara u Hrvatskoj : stanje i mogućnosti. // Cjeloživotno učenje knjižničara : ishodi učenja i fleksibilnost / urednice Aleksandra Horvat, Dijana Machala. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 2009.

Hrvatsko knjižničarsko društvo : 14. 3. 1940.-14. 3. 2000. : spomenica / [ur. Daniela Živković u suradnji s Aleksandrom Horvat i Aleksandrom Malnar]. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2000.

Hrvatsko knjižničarsko društvo : Imam pravo znati, imam pravo na knjižnicu [citirano: 2012-10-13]. Dostupno na: http://www.hkdrustvo.hr/pravo_na_knjiznicu

Hrvatsko knjižničarsko društvo : Poslanje [citirano: 2012-10-13]. Dostupno na: http://www.hkdrustvo.hr/hr/o_nama/poslanje/

Hrvatsko knjižničarsko društvo : Statut [citirano: 2012-10-13]. Dostupno na: <http://www.hkdrustvo.hr/hr/statut/>

IFLA's Professional Priorities [citirano: 2012-10-13]. Dostupno na: <http://archive.ifla.org/III/misc/pp1.pdf>

IFLA Statement on Libraries and Intellectual Freedom [citirano: 2012-10-13]. Dostupno na: <http://www.ifla.org/publications/ifla-statement-on-libraries-and-intellectual-freedom>

Imam pravo znati, imam pravo na knjižnicu : Kampanja [citirano: 2012-10-13].
Dostupno na: http://www.hkdrustvo.hr/hr/pravo_na_knjiznicu/8

Slobodan pristup informacijama / ur. Alemka Belan-Simić, Aleksandra Horvat.
Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2000.

Strategija zagovaranja knjižnica [citirano: 2012-10-13]. // Vjesnik bibliotekara
Hrvatske 51, 1/4(2008). Dostupno na: [http://www.hkdrustvo.hr/datoteke/729/vbh/God.51\(2008\),br.1-4](http://www.hkdrustvo.hr/datoteke/729/vbh/God.51(2008),br.1-4)

Živković, Daniela. Osnutak i prve godine rada : pogled u arhivu. // Hrvatsko
knjižničarsko društvo : 14. 3. 1940.-14. 3. 2000. : spomenica / [ur. Daniela Živko-
vić u suradnji s Aleksandrom Horvat i Aleksandrom Malnar]. Zagreb : Hrvatsko
knjižničarsko društvo, 2000.